

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Politikai nevelés.

Irta: Bernát István.

BUDAPEST, decz. 30.

Azok között a mulasztások között, melyeket a nemzet sorsának intézői az utolsó 30 év alatt elkövettek, nincs egy sem, amely súlyosabb beszámítás alá esnék, mint az, hogy a nép politikai növelését tökéletesen elhanyagolták. Nem tudták vagy tudni nem akarták, hogy azoknak a kötelességeknek sikeres megoldása, melyektől alkotmányos államban minden függ, másféle tulajdonságokat követel a polgároktól, mint amelyekre azok az absolutismus jármát viselve szert tehetek.

Követeli a politikai dolgokban való tájékozódást és mindenek fölött azt, hogy vezetőiket jól tudják megválasztani. Egészséges erkölcsi érzék, a kötelesség buzgó teljesítése és polgárainak bizonyos fokú önzetlensége nélkül huzamosan egyetlen alkotmányos állam sem tarthatja fenn magát. Valamint el kell buknia akkor is, ha polgáraiban nincsen meg az az elhatározás, hogy szükség esetében a fenyegetett jog és alkotmány védelmére sikra szállani büszkeségük leend.

A nem alkotmányos államokban ez másként van. A haza védelme csupán a hadsereg, a jognak védelme pedig csupán a fizetett bürokrácia kötelessége. A polgároknak részvéte és közvetlen érdeklődése a politikai dolgokban ki van zárva. Ez zavarhatná a központi kormányzatnak terveit, az alattvalókat tehát mestersegesen zárják el attól az iskolától, a melyben jellemük fejlődhetnék, szívének fenköltebb aspirációkkal telnek meg.

Az absolut uralomnak ebben az eljárásában van következetesség. De mit mondjunk azokról az országokról, a melyek a nép suverénitását vallják ugyan annak az alapnak, a melyen állanak, de a hol a vezetők mégis úgy járnak el, mint az absolut uralom szolgái? Kiskorúságban tartják a polgárokat úgy, hogy azok képtelenek kötelességüket teljesíteni. A szabadságnak biztosítékai, a jobb jövőnek feltételei ily módon szétbomlanak.

A magyar politikai élet ebben a perczben a lefolyt évek ezen mulasztásainak sulya alatt vonaglik. A szétvert, elzüllött nemesség helyébe nem állott olyan osztály, mely a föladatokat terhét válságos időkben is hajlandó lenne magára venni és azokat képes is lenne úgy megoldani, mint a hogy azt a nemzeti érdekek parancsolnák. A választásra jogosultak nagy része benső politikai qualificatióval ma sem bír, igazi meggyőződése nincsen. Mit szóljunk azokról, a kiknek arra lenne igénye, hogy a választó jog kiterjesztése esetén, a mire pedig szükség van, a politikai jogok legfontosabbikát megnyerik? Merjük-e azt állítani, hogy a választási jog kiterjesztése esetén gyarapodni fog az az erkölcsi és politikai tőke, a melylyel ma a követeket választják?

Évek előtt Anglia hosszas harcok és érett megfontolás után oda jutott, hogy a franchise — a választó jog — kiterjesztése törvénynyé lett. E reformigen szabadelvű ugyan, de azért nem megy az általános választási jogosultság kimondásáig. A nemzet vezetői mégis belátták, hogy politikailag iskolázatlan, a csábításokkal szembe szállani nem tudó tömegek bebecsátása a politikai arenába, veszedelmekbe

döntheti a vérrel kivivott és századokon át a szabadság szeretete által fenntartott alkotmányt.

E sorok írója, akkor a midőn ezek történetek, Londonban élt s bámulattal jegyezte meg, hogy *ugyanazon a napon*, a melyen az érintett törvényjavaslat a lordok házában keresztül ment, már körözték az iveket s bőven folytak az adományok annak az egyesületnek javára, amelynek célja a választókká avatott polgárokat megismertetni jogaikkal, kötelességeikkel és olyan szellemet önteni beléjük, a mely reábirja őket, hogy a közükbe letett *hatalmat a nemzet* javára használják. Akkor éreztem talán legerősebben, mily okos, a szabadságra mennyire megéredett az angol nemzet s világossá lett előttem, hogy a félnél is kevesebbet ér munkánk, sőt valóságos szemfényvesztés ha utánozni akarjuk az angol alkotmányosságot, a nélkül, hogy a nép magatartásában rejlő biztosítékkal megteremteni akarnók.

Magyarországon hasonló munkát megindítani lehetetlennek bizonyult, hiszen pártjaink, egyet kivéve, még annyira sem jutottak el, hogy egy központi irodát tartsanak fenn. Annál kevésbbé működnek a helyi bizottságok, a melyekkel Anglia be van hintve. Ezen vagy változtatunk vagy pedig tényleg elpusztul a magyar alkotmány és pedig nem annyira külső csapások sulya alatt mint inkább azért, mert fiai nem érettek meg a szabadságra s ezért a hiányt a kormányzó osztály idejében pótolni elmulasztotta. A felelősséget akarva nem akarva viselni fogja érte Isten és ember előtt.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Miczike vesztett.

Irta: S. B.

Néhány nap óta asztalfőkömnek kedves vendége van. Egy aranyos, borzos-fejű leányka jól sikerült arczképe kapott ott lakást ideiglenesen. Ábrándos nagy szemeivel bizonyára kíváncsian vizsgálja meg főkömnek minden zugát és mohón olvassa el valamennyi szerelmes leveleimet.

Hadd kutasson emlékcím között a kis tündér, mert hiszen ő is beavatott engem titkaiba; kedvesen csevegve el a veletörtént ártatlan regéket és még ártatlanabb kalandokat.

Akkor is, amidőn meglepett arczképével, — melynek már készül az aranyos ráma, — haragosan mesélte el, mint szedte rá egy holdvilágképű csunya fiu az ő ártatlan, hiszékeny lelkét.

Egy bál alkalmával leesett karkötőjéről a a csüngő, a csinos kis arany-lóhere és ő odaadta — megőrzés végett — annak a csunya fiunak, aki most már — Miczike előtt — nem csak csunya, hanem szentelen is, mert az ő kedves emlékét a jójout nem adja vissza, azt mondja, hogy elvesztette.

— Bizonyára valamiféle leánynak adta, vagy becsapta! — vélekedett Miczike és még jobban elborította kedves arczát a harag pirja, mikor elmondta, hogy még a legyezőjét is rábizta az utálatosra és a helyett, hogy visszaadta volna, feldiszította vele az ő dohánnyüstös, lomos szobáját.

— Jaj! szeretném megkéselni! — kiáltott fel haraggal, apró lábaival nagyot toppantva a padlón.

Erre a kifakadásra már elnevettem magam és eszembe jutott, hogy a világ minden kincseért nem lehet Miczikét rá venni arra, hogy egy csirke megölését végig nézze.

Nagyon gyenge a szíve Miczikének és jó. Aranyos egy leány tetőtől talpig. Kicsi, de formás az alakja, dus a haja és azokkal a a merengő szép szemekkel, melyek lelkének ártatlanságát tükrözik vissza, az első pillanatra megnyer mindenkit.

Van is udvarlója annyi, hogy sok. Különösen egy fiatal segédtanító ostromolta szerelmével és a leghatározottabban jelentette ki, hogy csalódása esetén a vaskereskedésbe rohan revolverért és főbe lövi magát . . .

. . . Éppen e bohó, szerelmes fiunak és Miczikének egy érdekes kis történetét akarom elmesélni, de mielőtt ezt teszem, előveszem azt a kedves arczképet, — melyről számtalan kacagató, tündérmeséket lehet leolvasni, — hogy visszaidézem emlékeimből azokat a boldog

perczeket amikor ő maga csevegte el nekem az elmondandó történetét . . .

. . . Egy délután Miczikéhez egy harmincz tavaszt átélte hervadozó leány ment látogatóba. Örömmel fogadta és kedvesen társalgott vele, elmondva, hogy mennyi udvarlója van neki. Miczike e dicsekvésére a kisasszonyt hirtelen elfogta a méreg és szinte irigykedve jegyezte meg:

— Oh! nekem is udvaroltak elegenden, mégis itt vagyok.

— No ne félj, én nem leszek vén leány! válaszolt Miczike egyszerű őszinteséggel és magyarázni kezdte, hogy hány meg hány udvarlója van neki és valamennyi kezéért ostromolja.

Elmondta Miczike azt is, hogy egy segédtanító, — a kit pár hó előtt helyeztek el a városból, — megesküdött neki, hogy meglövi magát, ha nem fog hozzá menni.

— Oh! léha beszéd volt az egész! — replikázott a vén tündér. — Nekem is esküdöztek elegenden.

Erre már Miczikét is elfogta a harag és indulatossan nyujtá kezét az idősebb barátónak:

— Fogadjunk, hogy főbe lövi magát az a tanító, ha lemondok róla?

— Hát fogadjunk!

Két remek virágvázbán történt a fogadás. És mikor a vendég eltávozott, Miczike azonnal leült, hogy megírja a lemondó levelet.

Rövid volt az egész:

Debreczen város Bánffynak.

Debreczen városa a mamelukságban nem akar elmaradni Nagyváradtól, sőt igyekszik azt tulszárnyalni. A debreczeni szabadelvű párt már üdvözölte az ex-lexért Tisza Kálmánt, a kormányt és Bánffy miniszterelnököt.

Most pedig Debreczen város közgyűlése siet hálás elismerésektől hemzsegő feliratban tömjénezni a miniszterelnöknek. Az ellenzék ugyan heves harcot fejtett ki a felirat ellen, de a többség azt megszavazta.

A feliratot pártolás végett Nagyvárad városának is megküldötték a következő átirat kíséretében:

Igen tisztelt Társörvényhatóság!

Debreczen szabad királyi város törvényhatósági bizottsága, mai napon tartott rendkívüli közgyűléséből bizalmi feliratot küldött az országgyűlés képviselőháza szabadelvű párti többségéből alakított magyar felelős kormánynak, mert úgy vagyunk meggyőződve, hogy újra és ismételtén szükséges biztatólag lépni fel az ország közvéleményének és az ezt kifejező törvényhatóságoknak, — azon parlamenti többség és a kormány támogatására, mely nem szűnik meg a jelen súlyos politikai viszonyok között sem, méltán bámulatot keltő türelem és kitartással a haza javára munkálkodni.

Bizalmi feliratunkat a hazafiság és államférfiai bölcsesség kipróbált bajnoka, a magyar felelős kormány erélyes vezetője báró Bánffy Dezső miniszterelnök urra czimeztük s azon bizodalmas kéressel küldjük meg a mélyen tisztelt törvényhatóságnak, hogy azt a maga részéről ugyancsak a miniszterelnök urhoz intézendő hasonszellemű felirattal támogatni kegyeskedjék.

Kik egyébiránt drága hazánk és nemzetünk szebb és jobb jövőben vetett bizalom és reménységtől áthatottan hazafiai tisztelet és üdvözlettel vagyunk

Debreczenben, 1898. december hó 28-án tartott rendkívüli bizottsági közgyűlésünkben

Simonffy Imre, Kómlóssy Arthur,
kir. tan. polgármester. főjegyző.

Igazolt képviselő. A képviselőház állandó igazolási bizottsága Kubinyi Árpád elnöke alatt ma tartott ülésében vizsgálat alá vette dr. Oberth Károly Nagyküküllőmegye medgyesi választókerületében megválasztott képviselő megbízó levelét. A megbízó levelül szolgáló választási jegyzőkönyv, ugy tartalmazta, mint kiállítására nézve megfelelően, a

a törvény és házszabályok rendelkezéseinek, a bizottság dr. Oberth Károlyt, a kérvényezhetésre megszabott harmincz nap fentartásával igazolt képviselőnek jelentette ki s erről szóló jelentésének a ház elé terjesztésével jegyzőjét Psík Lajost bizta meg.

Uj v. b. t. tanácsosok. A hivatalos lap holnapi száma közli Cseh Ervin, Szapáry László, Wodianer Albert és Piret Béla báró főrendi tagok v. b. t. tanácsossá történt kinevezését.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 29.

A folyosó ma ismét harczashirektől zsongott. Horánszky provokálásáról beszélt mindenki. Horánszky provokáltatta Atzél Bélát és Halasy tábornokot, Fejérváry volt segédjeit. A provokáltak Üchritz Zsigmond bárót és Zoltán Elek tábornokot nevezték meg segédükül, akik még a délelőtt folyamán tanácskozára gyűltek egybe Horánszky segédeivel Gullner Gyulával és Szentiványi Árpáddal. A Horánszky segédei *becsületbiróságot* kértek, mivel Atzél és Halasy segédei Horánszky elintézetlen ügyeire hivatkoztak.

Mint hogy azonban Fejérváry ezuttal Bécsben van, a becsületbiróság egyelőre nem alakulhatott meg.

Egy pár ex-lex ellenes kérvényt újból megéljenzett a baloldal, azután általános helyesléssel fogadták Dániel Ernő kereskedelmi miniszternek a *mesterséges borok* előállításáról szóló törvény módosításáról beadott javaslatot. Még egy csomó javaslatot adott be, melyeket a közgazdasági bizottsághoz utasítottak.

Ujévi szünet.

A napirend előtt Madarász József kijelentette, hogy ő a kormányelnökkel először abban állapodott meg tegnap, hogy szombaton és vasárnap legyen szünet. Mivel azonban az egész ház minden részéből arra kérték őt, hogy még hétfőn is legyen szünet, — azért terjesztette ő elő — a kormányelnök hozzájárulásával — a 3 napos szünetet Másfelől arra kéri a képviselőket, hogy különösen a gazdaképviselők érdekében, akiknek e 3 napra okvetlen szükségük van, fogadják el az ő proppozícióját. Hivatko-

zik arra, hogy az összes képviselők megígérték neki jóindulatu támogatásukat, ne csináljanak nehézséget és Polonyit is felszólítja, hogy vonja vissza javaslatát.

Polonyi Géza kijelenti, hogy ha ő tegnap tudta, vagy csak sejtette volna az előzményeket, nem tette volna meg indítványát, most is röviden kijelenti, hogy az elnök javaslatához hozzájárul. (Helyeslés).

Madarász: Tehát kimondom, hogy a ház szombattól hétfőig bezárólag nem tart ülést.

A legközelebbi ülés kedden lesz. Most következik a napirend: az

elnökválasztás napjának meghatározása.

Saághy Gyula kezd beszélni. A jobboldal kihuzódik, a balon is összesen 15 képviselő maradt. Kálmán Károly elkeseredve szól Saághy háta mögött:

— Tíz ember van az egész jobb táborban.

Saághy Gyula: (Zaj jobbfelől. Elnök csend.) Majd ha a t. képviselőtársaim kibeszélték magukat, akkor kezdek szólni:

Elnök: Csendet kérek!

Saághy: Mielőtt magához a napirenden levő kérdéshez szólnék, kötelességemnek tartom egy kissé a miniszterelnök ur magatartásával foglalkozni. (Halljuk.) A miniszterelnök ur a saját maga beismerése szerint megegyezett gr. Apponyi és Horánszky Nándor t. képviselőtársaimmal az iránt, hogy a millenaris évnek békéje szempontjából a kuriai bíraskodásról szóló tvjavaslatot beterjeszti. Ez kétségtelenül constataté tény. Hát én kérdezek mindenkit, hogy ha egyszer tisztességes férfiak között egy megállapodás létesült, szabad-e azt utóbb egy feltétel kitűzésének ürügye alatt visszavonni. Correct eljárás-e az? A miniszterelnök ur nemcsak az ellenzék vezérférfiaival szemben, hanem az egész képviselőházzal is helytelenül járt el. (Zaj. Mozgás a jobboldalon.) A curiai bíraskodásunk a főrendiházban való megbuktatására két ürügyet használt, először a néppárti agitációt, másodsor, hogy a kiegyezés kérdését a képviselőválasztásoknál agitationális eszközül használják. Nem akarok ezzel a kérdéssel most bővebben foglalkozni. (Zaj. Felkiáltások balfelől: A tuloldalon nincs senki!)

Leszkay Gyula: A börczen vannak.

Saághy: A kormányelnöknek talaja a parlamentben csak úgy lehet, ha szavahihetőségét el nem veszítette, ha még fennforog vele a kompromisszumnak és annak lehetősége, hogy a kisebbség is vele érintkezék, hogy szavára még valamit adhasson.

Bolgár: Én két krajezárt sem adok.

Saághy: Átlért a napi renden levő kérdésre és ennek kapcsán a helyzet megvilágítására.

»Tisztelt Uram!

Vegye tudomásul, hogy a mi utunk ketté szakadt. Kérem, feledjen el örökre!

Miczi.»

Rögtön feladta e pár sort a postára, meg akarva mutatni mielőbb annak a gúnyolódó vén leánynak, hogy hiába nevetett rajta . . . Nem szólt Miczike szüleinek semmit a történetéről. Sőt ő maga is egészen elfeledkezett róla és vacsora végeztével dalolva ment be hálószobájába.

De alig hajtotta le göndör fejecskéjét puha vánkosára, rögtön eszébe jutott a nagy fogadás és gondolkozni kezdett felette. Most vette csak észre, mily iszonyu dolgot követett el. Egy erőteljes ifjunak — a ki őt szereti — gyilkos revolvert ad a kezébe. Borzasztó látományok vonultak el lelki-szemei előtt . . . Előtte látta a tanítót, a mikor levele elolvasása után a gyilkos szerszámot halántékához nyomja és annak durranása után az ifju élettelenül terül el a földön. A lövésre összefut a ház népe, aztán elolvassák az ő levelét, mely az ifju mellett a földön hever . . .

— Borzasztó! borzasztó! — mondogatta Miczike kétségbeesetten és szép szemeiből egyre törülgette könnyeit . . .

. . . Aztán megjelennek a hivatalos urak, elviszik a szegény tanítót . . . és az ő levelét, melyet bele is tesznek az újságokba. Tudni

fogja az egész város, az egész világ, hogy ő, Miczike, — a ki még egy csirkét sem tudna megölni, — gyilkosa lett egy ifjunak . . .

Hiába akart elaludni nem volt képes. Szép, nagy szemével mereven bámult a sötétségbe. Rémesebbnél rémesebb jeleneteket vélt látni és formás, apró kezeivel félve szorongatta a nyakában lévő kis fészületet.

. . . Majd látta ravatalon fekvő a tanítót, kit jajveszékelve állanak körül szülői, testvérei és átkozzák őt, ki egyedüli okozója mély gyászuknak . . .

— Nem! ezt nem szabad megengednem! — kiáltott fel Miczike majdnem önkívületlenül, kiugorva puha fészkéből.

A szülők ijedten rohantak be kedves gyermekük lármájára, meglepetve látták, hogy Miczike gyertyát gyújtott és izgatottan ir.

— Mi az, kedves gyermekem? — kérdé az apa aggódva.

— Semmi atyám, csak arra kérlek, küld el ezt a sürgőnyt azonnal a leánynyal.

Az apa bangosan olvasta el az átadott néhány szót:

»Kedves tanító ur! Levelemet, ha megkapja, tépje széjjel, mert magát tovább is szereti Miczi.»

— És mi akar ez lenni? — kérdé kíváncsian a gondos anya.

— Semmi kedves szülőm. Kérlek benneteket, könyörgök nektek, hogy adjátok fel azon-

nal e sürgőnyt! — szólt az aranyos baba, kezeit összetéve.

A szülők teljesítették gyermekük óhaját és a szobaleánynyal elküldötték a sürgőnyt.

Miczike azután nyugodtabb lett és alig hajtotta le fejecskéjét, mély álom vett rajta erőt . . .

. . . Két nap múlva egy levelet kapott. A borítékon azonnal megösmerte a tanító irását és kíváncsian bontotta azt fel.

Rövid volt az egész, hamar átfutotta Miczike és szinte szégyenkezve tépte darabokra. Ennyiből állott az egész:

»Kedves kisasszony!

Jót neveltünk — én és feleségem — az ön levelén és még jobban kaczagtunk sürgönyén. Nekem nincs szavam, mig kis feleségem azt izeni, hogy tartsa szivecskéjét egy nőtlen ember részére és engem feledjen.

Különbben tiszteli

Zöldi tanító és neje.»

Hogy ezek után ki nyerte meg a fogadást, azt felesleges is mondanom.

Csupán azt jegyzem még meg, hogy a történet után Miczike se hisz a férfiaknak és örizkedni kell előtte a nagyhangu frázisoktól.

De hogy nem éri el a három X-et mint leány, annyi bizonyos.

Ezután hosszasan elmondja nézetét az elnökválságról, rámutatott a mai tarthatatlan helyzetre és kéri a szabadelvűpártot fogjanak tehát Önök velünk kezét az utolsó órában, azok az elemek a tuloldalon, a kikben még az igaz hazafias érzület lüktet, az alkotmány megmentésére. Hiszen láttunk mi már hazafias példát ott is, midőn egy miniszterelnök, a ki a nélkül, hogy többsége megszűnt volna, mikor hazafias kötelességének tartotta, eltekintett attól és képes volt eltávozni a miniszterelnöki székéből. Bánffy nál hiába keresem a nemes áldozatkésztséget, Önökre apellálok tehát, a kikben remélem van még hazafias érzés, tartsanak velünk, *mentsük meg a hazát, az alkotmányt.* (Eljenzés.)

Meszlényi tévedése.

Szünet után Meszlényi Pál személyes kérdésben felelt Sándor József tegnapi beszédjére, akinek ő közbekiáltotta, hogy ezelőtt nemzetipárti volt. Hát kijelenti, hogy tévedett, összetévesztette Sándort Bernádyval, az volt nemzetipárti. Bocsánatot kér, de hiszen Sándor is óriási módon tévedett tegnap, mikor Apponyit összetévesztette — Mirobeauval. Egyébként — így szól — nem csoda, ha Sándort akár Bernádyval, akár mással összetévesztettem, hisz maguk mind egyformák. (Derűtség.)

Sándornak nincs párja.

Visontai Soma: T. Ház! Hol van most Sándor József képviselő ur, az az unikuma a kormánypártnak, a ki tegnap annyi önértéssel, annyi büszkeséggel kelt fel mint a régi római. Nem vagyok viczinalista, tehát jogot kérhetek a meghallgatásra. T. Ház! Nem tudom, hogy ez miakart lenni? Vád-e vagy egy büszkélkedő kijelentés. Nem hiszik önök t. képviselőtársaim, hogy másképpen fordult volna az ország helyzete és más sorsa jutott volna a vitáknak, ha mindjárt az országgyűlés elején felvettük volna, hogy mindenki, a ki itt felszólal mint a nemzetnek képviselője, a nemzet érdekében tartja kötelességének férfini becsületének oltalma alatt kijelenteni, hogy én hozzá szólok az ügyekhez érdekel nélkül.

De Sándor József t. képviselőtársamnak nem akadt párja a nemzet tanácsában.

Szentpályi Jenő: Nagyon sokan vannak itt olyanok.

Visontai: Nem is akadhatott párja, mert a hol olyan elveket hirdetnek, ott lehetetlen, hogy a tiszta önzetlenség és a haza oltárára hozandó áldozatok elve kösse össze a többséget és teremtsen meg nála a nemzet javára való munkálkodásnak alapját. (Ugy van, ugy van!)

Hol van más miniszterelnök, aki a parlamentben nyíltan bevallja, hogy bizonyos céljai a kiegyezés biztosítása érdekében fölládozta a tiszta választást, a nemzeti akarat megnyilatkozását? (Zajos tetszés.) Arról nem is beszél, hogy Széll Kálmánt is meggyanúsította, mintha az is a tiszta választás ellensége volna. Mit jelent Bánffy nyilatkozata? Azt, hogy Bánffy a parlamentárizmus teljes rombadöntésével, pénzzel vásárolt többséggel háta mögött akarta hatalmát föntartani. (Zajos tetszés a baloldalon.) A mai helyzetről szólván, azt tartja, hogy ebből a helyzetből a kormánypárt segítségével kibontakozás nincs, mert a tuloldalon teljesen hiányzik a morál. A nemzeti érdekekben való együttműködés lehetetlen. A tuloldal elve fenntartani a kiegyezést minden áron. Nem a nemzetre, hanem a király akaratára hivatkozva hirdetik az elvet. Bánffy, ha bármily kis veszély fenyegeti a klubban vagy azon kívül, tüstént a király palástjába kapaszkodik: ez egyenes felségárulás. (Ugy van! az ellenzéken.) Arról a királyról, aki a tiz szobor közt a nemzeti elmentállás hőseinek is állít szobrot, azt hirdetni, hogy a törvények ellen is kíván uralkodni, tiszta hazaárulás. (Ugy van! a baloldalon.) Királyi bizalom nem való taktikai czélokra: aki ezt teszi, az egyaránt vét a nemzet és a korona ellen.

Szomorú lélekkel megyünk át az ezredév második esztendejébe. Ezer éves alkotmányunkat tépik foszlányokká. Bánffy nem törődik vele, mert — mint a közmondás is mondja — a dagadt embernek se nem árt, se nem használ semmi. (Derűtség.)

Szilágyi Dezső beiktatta levelébe azt a nagy igazságot, hogy Magyarországon a közgazgatási tördözések divatoznak, ami tudvalevőleg Oroszország jellemvonása.

Perczel Béni: Nem igaz. (Zaj.)

Visontai: Tessék Szilágyival polemizálni. (Folytonos zaj a balon.)

Elnök nyugalomra inti a képviselőket.

Visontai: Hát nem szolgálja Magyarországon minden a párt érdekét? Az állampénztári készleteket olyan bankokba helyezték el, melyeket a börze és plutokrácia alapít, mert innen folyik a rendnek főforrása. (Zajos tetszés a balon.)

Vihar.

Budapest, decz. 30. (Saját tud. táv.)

Visontai után felszólaltak Kossuth Ferencz, Horánszky Nándor, Molnár János, Polonyi Géza s mindnyájan az új év után bekövetkező ex-lex-ért a kormányt teszik felelőssé. A pártelnökök följajánlják a békét, ha a szabadelvűpárt Bánffy brt elejti.

Szentiványi Árpád bejelenti a nyílt obstrukciót, mert most már sem a szabadelvűpárt sem a kormány nem érdemel kiméletet s magukra vessenek a törtenendőkért.

Óriási tetszés a baloldalon.

Kubinyi Géza könyörögve kéri az ellenzékét, hogy ne vigyék romlásba a nemzetet s csinálják meg a békét.

Ivánka Oszkár azt feleli, hogy csak az esetre járulnak hozzá a békéhez, ha a tuloldal rendszere mindenestül elpusztul.

Gajári közbekiált valamit s ekkor Ivánka dühösen feléje fordulva kiáltja oda: **Nálam sem szó, sem toll, sem kard nincs megfizetve.** Tomboló tetszés balon, dühödt ordítás jobbról.

Gajári Ödön: Ezért más uton fog számolni az előtte szólóval s egyben vállalja az ellenzékét a helyzet előidézésével.

Most feláll Bánffy br. miniszterelnök. Leirhatatlan jelenet támad erre. Pokoli zaj, dühörgés, dühös kiáltások: ki vele, ki vele! Ivánka Oszkár szótlánul az ajtóra mutat.

Madarász elnök az ülést felfüggeszti.

*

Szünet után ismétlődik mindez.

Bánffy br. miniszterelnök makacsul beszél a rettentő zajban.

Az ellenzék feléje tódul s a jobboldal sűrűnkörülveszi. A miniszterelnök beszédéből egy szót sem hallanak, a gyorsirók sem. A miniszterelnök átadja beszédjét a gyorsiróknak, Biró Lajos kiragadja kezéből, de Örley Kálmán visszakapja Birótól s már-már egymásra mennek, ha *Andrássy Gyula gr.* közbe nem lép.

Bánffy báró ekkor beviszi szobájába a gyorsirókat, mi roppant ingerültséget keltett.

Madarász elnök az ülést berekeszti.

Bánffy br. szobájában lediktálta, hogy az egész felfordulást az ellenzék csinálta, de a gyorsiroda odajegyezte, hogy *a szónok maga diktálta.*

Az 1898-iki év politikai története.

A politikai év végén számot vetünk az egy év politikai küzdelmével. Bármiként is erőszakoskodunk azon, hogy egy epochával jelezsük a politikai élet újévét, — ez nem sikerül. Rohanva megy át ez az új polgári évbe. Nem biztat semmi reménnyel, de borzasztó sejtésekkel aggaszt.

Miként állunk közjogi viszonyaink terén, mily viszonyok uralkodnak közgazdaságunkban,

ezzel tisztába leszünk mindjárt, ha a haldokló év rövid történetét átfutjuk. A jövőt az Isten tudja csak.

1898. Szeptember 12-én 12 órakor az osztrák-magyar közös vámterület jogilag megszűnt, mivel a vám- és kereskedelmi szövetség lejárt anélkül, hogy megújított volna. A kvóta királyi döntéssel állapított meg a státus kvó alapján; a vám- és kereskedelmi szövetségre vonatkozó provizóriumra vonatkozó törvény azonban újévkor nem volt megszavazva s így január 1-én egy ex-lex állapotba lépünk. A két kormány einöke átiratokkal biztosította egymást az adminisztratív reciprocitásról, mely állapot ilyen alakban addig tartott, míg a provizórium törvényé vált. Ez a törvény azt mondta ki egyebek közt, hogy Magyarország a vám- és kereskedelmi szövetség körébe tartozó ügyekben Ausztria irányában föntartja a tényleges vámközösséget a stá us kvó alapján, míg Ausztria ugyanezt teszi. Tehát tényleges vámközösség a jogilag külön vámterület mellett.

A politikai élet hullámaiba ezzel be volt dobva a *kiegyezés* ügye, mely hol elmerült benne, hol kiemelkedett belőle, amint a kormányférfiak taktikája ezt magával hozta. Ez okozta az ellenzék fölgerjedt haragját, mely az év folyamán a kormányelnöki taktikázás által folyton ingeredve, jelenben kulminációját érte el.

Politikai és társadalmi viszonyaink vigasztalan állapota az év első hónapjaiban veszedelmes erupciókra vezetett. A *parasztsozciális mozgalom* egyes izgatóktól szítva ugyan, de a nép nyomorából táplálkozva, véres zendülésekben nyilatkozott. Februárban kezdődött a mozgalom, mely lárványként elborította Szabolcs, Heves, Zemplén, Fehér stb. vármegyéket, épen a legmagyarabb vidékeket. Katonaszármával és zsandárokkal sikerült a külső rendet némileg helyreállítani, a szurony és a golyó vérbefojtotta a lázadást, amire szükség is volt; ám az elégedetlenség okai, a társadalmi bajok ezzel nem voltak meggyógyítva. Egyes nemes gondolkodású birtokosok komolyan hozzáálltak a nép bajainak orvoslásához, de egy másik része a birtokosoknak és a bérlőknek nem is gondolt arra, hogy neki szociális kötelességei vannak. A papság a sajnós viszonyok közt megtette azt, amit tennie lehetett. *De általános lett a meggyőződés, hogy a szociális kérdést csakis a keresztény eszmék és intézmények alapján lehet orvosolni.* Ezért a parasztsozciális lázadások alkalmából a papság nagy buzgalommal kezdte fölkarolni a keresztény *szociális tevékenységet.*

A magyar országgyűlés ezután az alsóbb néposztály silány anyagi helyzetére veti tekintetét s megteremti a *gazdasági és ipari hitel-szövetkezetek* intézményét. Igen helyesen.

Hogy hová vezet az olyan közgazdasági politika, mely a nép érdekeivel mit sem törődik, hanem pusztán a külső látszatnak dolgozik és néhány ember zsebébe akarja megtölteni, azt a tavasszal lezajlott *olaszországi lázadások* mutatják. Májusban valóságos forradalom tört ki Olaszország szegényebb vidékein, főleg Felső-Olaszországban.

Nagy világesemények vonták el egy időre figyelmünket a mi ügyeinktől, hogy föleszmélve annál inkább érezzük sivár politikai helyzetünket és szociális felfordulásunkat. A kiegyezés ügyében egyik üzenet a másikat éri pro és contra. A regnicoláris bizottságok nem tudnak dűlőre jutni se együtt se külön s naponkint várják a királyi szót, mely minden törvényes eszköz igénybevétele nélkül egymaga dönti el a vajudó kérdéseket.

E közben röpiratok villámlanak keresztül a kiegyezés kérdéseinek szellemi mozgalmát s ezek közt legfényesebb volt *Horánszky Nándor* röpirata a kvótáról, melyben nagy tudással mutatja ki a képtelen osztrák követelésekkel szemben azt, amit mi kötelezve volnánk teljesíteni és amit a béke érdekében nagyobb károsodás nélkül megadhatunk. Hej! hány miniszteri tanácskozás folyt azóta le és hányszor forogtak már azóta közközben az ujabbnál újabb tervezetek.

Szeptember 6-án történt, hogy a nemzeti párt vezérszónoka *Apponyi Albert* gróf szemére lobbantja a kormánynak, hogy a kiegyezés ügyében a törvényes alaptól való eltéréssel lépett alkudozásba az osztrák miniszterelnökkel.

Az ellenzék tűzbe jött e kijelentésre s az ekkor beterjesztett 1899. évi állami költségvetés megszavazását el van határozva megakadályozni minden parlamentí eszközzel.

A küzdelmet egy megdöbbentő hír zavarta meg, *Erzsébet* királyné megöletése, mely nálunk megállította a politika sebesen forgó kerekét. Azt hittük, hogy a megdöbbentő esemény észre téríti a jogtalan követeléseiben féktelen Reichsrathot. Ámde nemsokára kitűnt, hogy a Reichsrath akcióképessége a semmivel egyenlő s így a kiegyezési kérdések letárgyalására remény nincs.

A magyar ellenzéki pártok most már tudni akarják, hogy a kormány mit fog tenni ilyen körülmények között. *Horánszky* Nándor követelte a miniszterelnöktől, hogy terjeszsen elő munkarendet, de az vonakodott ezt megtenni. Ekkor fokozott mértékben tört ki a harc. *Apponyi* gróf reménytelennek mondja jászberényi beszámolójában a helyzetet.

Szinte gúnyként hangzik e küzdelemben a magyar kvótábizottság utolsó véleménye, mely az osztrák ajánlatot elfogadhatatlannak találta.

Ki beszél most már itt a kiegyezés kérdéseiről, mikor a politikai morál fejtegetése hangzik mindenfelé.

A szabadelvű párt kezd szakadozni az ellenzék hatalmas döngetései alatt; *Blaskovich* Sándor tenkei képviselő teljesen kiábrándulva távozik a pártból, kifogásolva azt a közmorál tekintetében.

A kormány e közben hibát-hibára halmoz. Az események közepette, mik fejére nőttek, kapcsolásában szinte csudálatos ügytelenséggel elvét mindent, amibe belékezd. A Hentzi szobrot elhelyezteté, de hogy teljes ne legyen a nemzet öröme, gondoskodik arról is.

A magyar ellenzék látva azt, hogy ettől a kormánytól jót nem várhat többé, hogy a nemzet alkotmánya sincs többé biztonságban tőle, nem engedi még az indemnitati törvényerőre jutását sem s együttes feliratot terjeszt a felséghez bevádolva a kormányt.

Az ellenzék sejtelve nem is esalt. A magyar alkotmány nem is maradt biztonságban a kormánytól. 1898. decz. 6. jelzi azon napot, melyen Tisza Kálmán a szabadelvű pártkörben beterjesztette alkotmány szegő javaslatát, hogy új év után dobjon a kormány félre minden alkotmányos törvényt s e miatt ne érezze magát feszélyezve, mert a felelősség alól végkép felmentik.

A magyar parlament méltó módon adta meg a feleletet a Tisza lex-re. A szabadelvű pártot otthagyták legjobbjai, akik pedig még ezuttal a kormány oldala mellett maradtak, azoknak sorsa csakugyan össze van fűzve a kormányéval s ez az oka ottmaradásuknak. Ők a kormány kreatúrái.

Az összes ellenzék manifesztumot intézett a nemzethez s ennek aposztrofálására maguk is siettek kerületeikbe, hogy beszámolójuk keretében elmondják a készülő hazaárulást.

A nemzet ennek folytán most már tisztában van a politikai helyzettel. Tudja, hogy mit várhat a holnappal s tudja, hogy mitől kelljen rettegnie. *Tisza* Kálmán váradi beszámolója csak sietségünkre volt a szörnyű képzetek megalkotásában.

Ez az 1898-iki év vázlatos politikai története.

Előfizetési felhívás.

A holnapi nap pályafutásának **ötödik** esztendejébe lép a „*Tiszántul*“.

Nem nagy idő, de annyit mindenesetre jelent, hogy lapunk ez idő alatt meggyökerezett, megizmosodott, a közönség támogatása szavának súlyt, tekintélyt szerzett s nem csekély befolyást a társadalom minden rétegében.

Es ezt főleg független, pártok-

tól, érdekköröktől és klikkektől nem befolyásolt politikájának és annak a magatartásának köszönheti lapunk, hogy személyeskedést nem űzve, szenczációt nem hajhászva, senkit nem sértve iparkodik szolgálni minden téren az ország, a város igazi javát s előmozdítani a társadalom s a polgárság igazi érdekeit.

Ez lesz vezérelvünk a jövőben is. A politikai kérdésekben függetlenül mondjuk ki őszinte véleményünket, melynek iránya a magyar haza boldogulása és szent hitünk igazainak védelme szab.

A társadalmi béke megővésére törekedni mindenkor egyik legnemesebb feladatunk lesz.

Városi ügyekben a város és a polgárok javainak előmozdítására szenteljük munkálkodásunkat.

Közgazdasági ügyekben az agrár-irány hiveinek valljuk magunkat. A kisgazdák, iparosok és munkások jogaiért, érdekeiért készségesen szállunk sikra.

Fővárosi tudósításunk úgy van szervezve, hogy bármely vidéki lappal bátran kiállja a versenyt. Országgyűlési rovatunk bő és tárgyilagos.

Szépirodalmi rovatunkban kiváló gondot fordítunk arra, hogy a jóízű és erkölcs ápolója legyen.

Ajándékokat nem ígérhetünk előfizetőinknek, de ígérünk jó, tartalmas lapot.

Mutatványszámokat készségesen küldünk előfizetni akaró olvasóinknak.

Lapunk egyik legolcsóbb vidéki politikai napilap.

Az előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóhív.-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyed évre 2 forint.	Negyed évre 2 frt 50.

Vidékre:

Egy évre 12 forint.	Negyed évre 3 forint.
---------------------	-----------------------

A „TISZANTUL“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Január 2. Biharvármegye közg. biz. ülése.
Január 5. Nagyvárad város közgyűlése és közg. bizotts. ülése.

* Az év utolsó napja. A mai nappal ismét lepereg egy év a mulandóságba; egy esztendővel ismét idősebbek vagyunk. Így az év határ-

kövénél egy pillantást vetünk vissza az elmúlt esztendőre; végig fut lelkünkön az a sol keserűség, baj, amit átéltünk s mit adott cserébe: semmit, vagy nagyon csekély örömet, jót. A magyar nemzetre különösen súlyos csapást hozott a letűnt év. Szeretett királynéknk, a magyar nemzet védangyala szomorú, megrázó tragédiája sötét lapot von ez évrnek a magyar nemzet történetében . . .

Az ó-év utolsó napja alkalmából ma, Szylvester-estéjén a kath. egyház hálaadó istentiszteleteket tart. Este 5 órakor a székesegyházban az alkalmi szentbeszédet *Radnay* Farkas kanonok tartja. — A Szent László templomban este 6 órakor lesz a litánia s dr. *Vucskics* Gyula plebános prédikál. A többi templomokban is lesznek bezáró hálaadó istentiszteletek.

* **Mai vezércikkünk.** A mai vezércikkünket *Bernát István* írta, a jeles közgazdasági író, a Magyar Gazdaszövetség titkára, ki lapunkat nem egyszer örvendeztetette már meg kitűnő dolgozataival s ki széleskörű tudományával s világlátottságával fogva egyik első rangu harciosa azon iránynak, melyet közgazdasági téren mi is vallunk, az agrarizmusnak. Ezen cikkében egy igen aktuális tárgyat fejteget. Az ellenzék a választási törvény revízióját sürgeti a szavazati jog kiterjesztésével. *Bernát István* pedig jelen cikkében figyelmeztet arra, hogy a nép politikai neveléséről meg ne felejtkezzünk.

* **Személyi hírek.** Dr. *Várady* Árpád, czikádori apát, kultuszminiszteri osztálytanácsos, ki a két napig tartott polgári iskolai tanárnöki képesítő vizsgálatokon elnökölt, tegnap reggel a gyorsvonattal visszautazott a fővárosba. — *Konrády* Lajos, kassai főreáliskolai hittanár, legényegyleti elnök s a legényegyletek szövetsége hivatalos közlönyének szerkesztője tegnap délután Nagyváradra érkezett.

* **Ujabb aljegyzői állás a városnál.** Nagyvárad városánál egészen az utóbbi időig csak egy aljegyzői állás volt, míg az egyes ügyosztályoknál fogalmazók működtek az ügyosztály vezetők mellett. A személyzet-szaporításakor szervezték a II. aljegyzői állást. Értesülésünk szerint most ismét egy III. aljegyzői állás rendszeresítésén gondolkoznak a városházán. A könyvvezetői állás betöltésével egyidejűleg az egyik fogalmazói állás beszüntetésével akarják az aljegyzők számát szaporítani, természetesen pár száz forinttal felemelnék a fogalmazói fizetést. Alig hiszszük, hogy a törvényhatóság belemegy újabb kiadás szaporításba, mikor a szervezeti szabályzat módosításakor ujonnan rendszeresített állások mindenike sincs betöltve.

* **A pápa himnusza** *Leó* pápa tudvalevőleg sokat foglalkozik a költészettel és már eddig számos verset írt latin nyelven. A tizenkilencedik század utolsó napjának közeledése alkalmából is írt egy latin nyelvű himnuszt, melyben hálát ad a Megváltónak mindazokért a jótéteményekért, a melyekben a letűnt száz esztendő alatt az emberiséget részesítette. A himnuszhoz, mely valószínűleg a jövő karácsonyra jelenik meg, a pápa kérésére *Perosi* ir zenét, ugyanaz, a kinek most egy oratoriumát adták elő Róma egyik templomában a kardinálisok és a pápai udvar összes kitűnőségei előtt.

* **A fogyasztási adók kezelése.** Az új szeszfogyasztási adók beszedésére vonatkozó törvényjavaslat tudvalevőleg az obstrukció s általában a képviselőházi tanácskozások meddősege miatt újévre nem válhatott törvénynyé s így most miniszteri rendeletekkel intézkednek a fogyasztási adók kezelésére nézve. Tegnap

megérkezett Nagyvárad városához is a pénzügyminiszter rendelete. E szerint a miniszter elrendeli, hogy a szeszfogyasztási adót Nagyvárad városa az *eddig alapon* kezelje mindaddig, míg más törvényes intézkedés e tárgyban nem érkezik a városához.

* **Szabadságolás.** Biharvármegye alispánja mint a kórházi választmány elnöke, *Darabant* Elek közokmányi gondnoknak, egészsége helyreállítása céljából 4 heti szabadság időt engedélyezett. A kórház-gondnoki teendőik ellátására ideiglenesen *Katona Imre* cséffai lakos, járás irnok van kirendelve.

* **Erzsébet lobogó.** Felkértünk a következő sorok közlésére: Az „*Erdélyi Kárpát Egyesület*” dicsőült Erzsébet királyné emlékére a régi Mária-lobogók mintájára Erzsébet-lobogót készít. A költségekhez való hozzájárulásra lelkes felhívásban Magyarország asszonyait kérte fel. Minthogy a gyűjtést az egyesület most számba kívánja venni, felkéri az ivartartókat, hogy gyűjtéseik eredményét az *Erdélyi Kárpát Egyesület* titkári hivatalának Kotozsvárra beküldeni sziveskedjenek. Megjegyezzük, hogy a lobogó felavatása a Mátyás-szobor leleplezése alkalmával a jövő évben lesz Kolozsvárt és hogy zászló-nyájának *Auguszt*a kir. hercegasszonyt kérte fel az egyesület, ki remélhetőleg személyesen fogja az első Erzsébet-lobogót felavatni.

* **A debreczeni kath. főgimnázium.** A debreczeni r. kath. gimnáziumnak nyolcz osztályává fejlesztése érdekében nagyfontosságú lépést tett a közoktatásügyi miniszter. Helyszíni tárgyalást rendelt el, hogy a kifejlesztés több lényeges függő kérdése tisztáztassék s e tanácskozás vezetésével miniszteri biztosul dr. Homann Ottó miniszteri tanácsost bizta meg, a ki rövid idő múlva Debreczenbe érkezik. A tárgyalás feladata lesz:

1. Megállapítani a főgimnázium s egyszerűsmindenkori és évi szükségletét, tekintettel a kor követelményeire; 2. Megjelölni a fedezetet; 3. Az intézet kormányzása körüli eljárás szabályait és a fenntartó testületek jogait, kötelezettségeit magába foglaló több oldalú szerződés szövegét kidolgozni. A közoktatásügyi miniszter ezen elhatározásáról értesítette az összes fenntartó testületeket. Debreczen városa is megkapta a miniszter leiratát, amely felhívja a tanácsot, hogy a tárgyalásra képviselőt jelöljön ki s annak nevét haladéktalanul közölje vele.

* **Halálozás.** Részvételt vettük a gyász-hírt Bihar-Püspökből, hogy *Pontelly Lénárd* bihar-püspöki postamester s az ottani róm. kath. egyház gondnoka tegnap délután 3 órakor rövid szenvedés után 65 éves korában elhunyt. Bihar-Püspöki a közügyekben s társadalmi életben egyik tiszteletre méltó s agilis tagját veszítette el benne. Halála után nagy a részvét az egész környékben. Az elhunytat neje és felnőtt gyermei gyászolják.

* **Jelentés a munkás igazolványokról.** A belügyminiszter a munkás igazolvány készletek nyilvántartása tárgyában kibocsátott rendelete kapcsán felhívja a törvényhatóságokat, hogy az igazolványokat kiállító közegeket megszámlalassák s a példányok számáról és intézkedéseiről 1899. január 15-ig tegyen jelentést.

* **Egy kocsmáros levele a hamis borokról.** Egyik pécsi műbor pancsoló cég egy más városban lakó vendéglőstől levelet kapott. E levél hangja és tartalma nagyon érdekes. A Pécsi Napló decz. 25 száma közli ezt a levelet. Elmondja ez, hogy az ő városában 72 bor kocsmára van. Ebből csak 3 olyan bormérő üzlet áll fenn, a mely eddig nem Pécsről szerezte be borait. Ez a három uralja most a várost, a többi vendéglő pedig kong az ürességtől. Ugy elkerüli a közönség, mint a pesti s e s h á z a t. Ők elmehetnek Kükutyinba, mivel itt kis városban, még az állat is elkerüli a bormérést. Kéri a műbor pancsolót, hogy tereljék ez ügyet sürgősen más kerékvágásba.

Azt is írja az elkeseredett pancsoló bormérő, hogy ő előre sejtette volna ezt a kimenetelt, ha 10 waggon bort ingyen felajánlanak, még akkor sem fogadta volna el. Ma szívesen eleresztené a meglevő pécsi műborokat, de nem teheti, mert hatóságilag le vannak pecsételve, a mig a vizsgálaton keresztül nem megy. Alap megnyugtatta a vendéglőst, hogy legfelsőbb helyen már figyelmessé lettek az eljárásra és megtörténtek vagy közelebb megtörténnek az intézkedések. Szóval biztatás arra, hogy a kormány a pécsi borgyárosokat korábbi jogaiba visszahelyezi. Jó volna megtudni, melyik 72 borkocsmával bíró városból jött ez a levél, a mi szomorúan bizonyítja, hogy mennyi pancsoló bort megittak eddig a közönséggel. Megnyugtatóul annyit közölhetünk, hogy e város — Erdélyben van.

* **Ref. imaház a fogházban.** A napokban emlékeztünk meg arról, hogy a nagyvárad kir. ügyészség fogházában egy csinos kápolnát rendeztek be a kath. vallású foglyok lelki vigasztalására. Mint értesülünk, a fogház ügyeinek vezetője: dr. *Perjessy Mihály* kir. ügyész most azon fáradozik, hogy az ev. ref. vallású foglyok részére is berendezhessenek egy alkalmas imaházat, amelyben vasárnap és ünnepeken együtt végezhessek az isteni tiszteletet.

* **Öngyilkos csendőr.** Mint tudósítónk jelentéssel Tetétlen községben állomásozó csendőr-őrsön nagy vérengzés ment végbe, melynek 3 áldozata van. A vérengzés oka a féltékenység bosszúja, mely *Erdős Mihály* csendőr-őrsöt arra vezette, hogy a féltett nőt és szeretőjét is egy-egy jól irányzott lövéssel halálra sebezze. A véres tett után a gyilkos füstölő fegyverét kezébe kapva, hajadon fővel rohant el s a mezőségnek vette útját. Utközben a bárándi plebánia tanyájára is betért, ahol a csőszel találkozott és izgatott hangon mondta neki:

Menj be Tetétlenbe s mond meg a csendőröknek, hogy mindjárt *jöhetnek értem.*

Erre ismét elindult s az alig pár percnyire fekvő pályatestre feküdt. Itt félrelökte óráját felsőruháját s várta a vonat érkezését, mely nemsokára öt darabokra szaggatta. A pusztacsósz vezetése mellett csakhamar megérkeztek lihegve a csendőrök, kik összeszedték a csendőr-őrsvezető szóttépett hulláját s beszállították Bárándra a községi kórházba.

* **A piculásbankból.** A nagyvárad tisztviselői önségélyző szövetkezetének igazgatósága értesíti a tagokat, hogy 1899 évben az első üzleti nap január 1. helyett január 6-án lesz.

x **Zene-estélyek.** Ma a »Zöldfa« kávéházban nagy Szilvester estély Hamza Miska zenekara közreműködése mellett. Holnap délután szintén a fentnevezett zenekar fogja a t. közönséget szórakoztatni.

Előre haladt idény miatt legujabb kalapok, férfi, női és gyermek czipők, galocsnik, kesztyűk, harisnyák, nyakkendők, fehérneműk, esőernyők, kötött és szövött áruk s mindennemű divat-különlegességek
Fábry Testvéreknél (Nagyváradon, Fő-utca), mélyen leszállított árban szerethető be, ajándék tárgyak és játékok fél árban.

Virilista — nihilista.

Eltekintve a nagyon ritkán — ugy minden másodnap — reggelig tartó zülléstől, nagyon csendes ember vagyok.

Összeütközésbe nem jöttem soha a hivatalos közegekkel. Tisztelettel húzódok félre még a nagy komolysággal rohanó lámpagyújtogató elől is.

Természetesen ezt a tiszteletet csak a főbb utcákon adhatom meg, mert a külvárosi lakosság-nak nem igen, vagy nagyon ritkán van szerencsájük a lámpagyújtogató urakhoz.

É nagy tiszteletemnek tulajdoníthatom azt, hogy még ezideig nem ismertem azokat a négy-szegletű kis czédulákat, melyeken vastag betűvel ékeskedik az »Idézés« vagy »Megintés« szó.

De most már ismerem! Tegnap leptek meg egy ilyen kis szörnyeteggel. Atkozott rosszul éreztem magamat, mikor átvettem, mert halvány fogalmam sem volt arról, hogy mi is okozhatta a nagy »meg-tiszteltetést.«

Alig ment el a kézbesítő, kétségbeesett ábrázattal bámultam a kis czédulára, majd az üres levegőbe vagy egy fél óráig.

Képzelmék csak Önök! Adót követelnek már én tőlem is. Én tőlem, akinek nincs egyebe a kufferjénél, amelyben bátran polkázhatnak az egerek, lévén olyan üres, mint az ex-lex állapotban az állam kasszája lesz.

Én tőlem fej-adót, vízvezetési, járda koptatási és az Ég tudná miféle adókat követelnek!?

Ez borzasztóbb még a mai politikai helyzetnél is.

Mint egy vad oroszlán, elkeseredetten jártam — már ahogyan járni lehet egy öt lépés hosszú és öt lépés széles szobában — fel és alá.

Mit tegyek? — tettem fel a kérdést magamnak. — Irok a pénzügyigazgatóságnak, hogy égbe-kiáltó igazságtalanság én tőlem adót kérni.

Leültem és írtam. Jogtalan követelésüket a többek között a következőkkel indokoltam:

1. Fej-adót nem fizethetek, mert olyan zavarosan élek és annyi az adósságom, hogy *elvesztetem a fejemet.*

2. Vízvezetési adót nem tartozom fizetni, mert ahol lakom, nincs vízvezeték, a közös kutak pedig nem hajlandók vizet adni. Tehát nem fogyasztom a drága vizet.

3. Végül járdakoptatásért (az utcák rendezéséért és világításért) tőlem adót kérni nem lehet és nem szabad, mert az én városrészemben nincs járda, nyakig gázolunk a sárban és olyan sötétség uralkodik minden utcán, hogy a mult éjjel történt meg velem az az eset, hogy egy oszlophoz vágtam a fejem, melyen tulajdonképpen egy lámpának dukált volna égni.

Kész lettem az irással, borítékba tettem és dühösen rohantam vele a pénzügyigazgatóság felé. De alig mentem pár lépést, gondolkozni kezdtem az adófizetés felett . . .

Hm — ha fizetsz, polgár leszel, adófizető polgár. Azt mondhatod, hogy te is tartod a hivatalnokokat. A »Fekete Sas«-nak, »Zöldfa«-nak és a többi középületnek azt mondhatod »a mi házunk« és ha ezikkel az állandó-színház mellett — mint ősapáid tették — oda bigygyesztheted a végire: »Egy nagyvárad adófizető polgár«.

Hát még ha választások lesznek! — szőttem tovább gondolataimat — kocsin jönnek értem és Hlatky Endre azt mondja: »polgártárs!«

Ezek a gondolatok egészen ellágyítottak és elhatároztam magamban, hogy fizetni fogok; a zsebemben lévő irást pedig darabokra téptem.

Tehát fizettem. Büszkén, mint Nagyvárad sz. kir. város polgára léptem ki az adóhivatalból, adókönnyvel a zsebemben.

Ezt a nagy napot nem lehet hagyni, hogy csak ugy »szárazon« elmuljon! — gondolám magamban és hirtelen egy csárdába vágtattam.

Dagadó kebellet és folyton nehezebbülő fejfel vitatkoztam a kocsmárosossal a sár- és kavicspanamáról, az állandó színházról — melyről egy fél-század óta vitatkoznak — és egyéb közérdekű dolgokról. Minden második szavamnál beleszóltam:

— Mi polgárok csak fizetjük a nagy adót!

Egyszer aztán az én kocsmárosom azzal zárta be a vitát, hogy éjjel van és legyek szíves távozni. Nehezen ment a felállás, mert a bor ereje lábaimba és fejembe szállott. No de mégis feltá-páskodtam és kiballagtam a sötét éjszakába.

A nagy hideg kiszitt belőlem egy kis gőzt és erősebbnek éreztem magam.

Mentemben jó kedvre hangolt az a tudat, hogy polgár vagyok és ugy ordítottam végig az utcákat, mint egy sakál.

Már a harmadik utcába fordultam be, mikor — ami ritkaság — egy rendőr jön velem szembe.

Én mint Nagyvárad város adófizető polgára nem törődtem a rendnek örével és tovább ordítottam:

»Nem ütök a polgárt agyon

Sájdíridi, rozsmaringom, galambon!« . . .

Ne lármázzon! — kiáltott reám a rendőr és egy pillanat alatt előm termett.

— Mit?! Egy adófizető polgárral mer maga

igy beszélni? — kérdém tőle felháborodva az adó könyvem után nyultam, hogy meg mutassam kival van dolga.

— Nem bánom én akár kicsoda. Ne ordítson az utcán. mert bé viszem!

— Engemet? Egy polgárt?! rikácsoltam dühömben a rendőrré és hogy megijedjen tőlem, nagyot füllentve tettem hozzá: Tudja-e, hogy én *virilista* vagyok?!

Alig mondtam ki e szót, András — mint egy tigris — reám rontott, letiport — engemet, a polgárt — és egy zsinorral össze-vissza kötözt.

Lármáztam, rugkapáltam, míg végre a bennem levő nagymennyiségű itóka és a rendőr vad bánásmódja teljesen megbénította tagjaimat és berekedtem...

Mikor magamhoz tértem, a napibiztos szobájában találtam magamat még mindig összekötözve.

— Na, kialudta magát?! — kérdezte a biztos elég udvariatlanul és még válaszolni se tudtam, mikor egy rendőr lépett a biztos elé és jelentést tett rólam:

— Elfogtam, tekintetes biztos ur, mert ordított az utcán és azt mondta, hogy ő *nihilista*!

Én bámulva hallgattam a rendőr szavait, ki a biztos utasítására feloldotta kezeimet és lábaimat.

— Nem igaz az, — szóltam — mert én adófizető polgára vagyok Nagyváradnak és csak azt tőditottam a rendőrnek, hogy *virilista* vagyok, de nem nihilista.

A rendőr elképedve nézett a biztosra, a biztos pedig reám, mert tisztában volt a félreértésről.

Azért csendháborításért mégis rám szózott három pengőt.

Nem baj! Polgár vagyok és büszkén kiálthatom önöknek;

— Boldog újévet »polgártársak!« **

MULATSÁG.

FARSANGI NAPTAR.

- Január 1. Az iparos ifjak műkedvelő előadása.
 Január 8. A szentjóbói r. kath. hitközség balyu-bálja a községháza termében.
 Január 8. A régi népkör bálja a »Zöldfa«-ban.
 Január 15. A nagyváradai munkás betegsegélyző pénztár mulatsága a »Zöldfa«-ban.
 Január 15. Az ipartestület táncestélye.
 Január 18. A joghallgatók bálja.
 Január 21. A »Gyermekbarát egyesület« táncestélye.
 Január 22. A »48-as Népkör« bálja.
 Február 1. A »Gyermekbarát« jelmezeztélye.

Jogász bál.

A közeledő farsangnak egyik legfényesebb, legegységesebb mulatsága bizonyára a január 18-ára tervezett *Jogász bál* lesz.

A Jogász bál mindig igen fényes szokott lenni, most azonban kiválóan fényesnek ígérkezik annyival is inkább, mert az idén igen sok leány lesz *»bemutatva«*, ami természetesen a jogászbálon fog megtörténni.

A kis leányból ezen a bálon lesz a »nagy leány«, hogyne dobogna meg hát az ártatlan szivecskéje, mikor azt a szót hallja — jogászbál.

A joghallgatók elkövetnek mindent, hogy a bál minél fényesebb legyen.

A rendező bizottságban benn van a bálozó jogászság, akik, hogy a bál minél fényesebb legyen, felkérték bálányául *Hlatky* Endrénét, ami a bál fényét természetesen igen emeli.

A bálra a meghívókat tegnap expedálták s az teljes szövegében így hangzik:

A nagyváradai kir. Jogakademia Polgársága a »Joghallgatókat segítő egyesület« javára *Hlatky* Endréné urnő ő nagysága védnöksége alatt 1899. évi január hó 18-án a »Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok« összes termeiben *Jogászbált* rendez, melyre czimet és b. családját tisztelettel meghívja a rendező bizottság. Kezdeté 9 órakor. Belépő díj személyenként 2 frt. — Karzat-jegy 2 frt. Felülírtetéseket köszönettel fogadunk és hírlapilag nyugtázunk.

Bálbizottság: ifj. Frankó Endre elnök, Medvigy Gábor és Fráter Pál alelnökök, Bárdos Ödön háznagy, Ficzek Emil jegyző, Medvigy István pénztáros, Prileszky Pál ellenőr, Altnóder Béla, Bárdos Imre, Bölöny Andor, Cserey Dezső, Damjanovich Miklós, Des Echerolles K. Gilbert, Dénes Sándor, Fichtner Gyula, Glacz Béla, Heiser Gyula, Hollmayer Béla, Julier Károly, Knapp Lajos, Középesy Dezső, Láng Frigyes, Mészáros Aladár, Millye Gyula, Miskolczy Pál, Ormay Lajos, Orley Dénes, Pálly

József, Poynár Ernő, Schweiger Endre, Sz. Sebő Mihály, Spiroch Lajos, Szathmáry László, Szemes Ferencz, Szilvássy Alajos, Szogyény Gábor.

A bál a Csarnok összes termeiben fog lefolyni.

A rendező bizottságtól a következő sorok közzétételére kértünk fel:

A rendezőség felkéri mindazokat a kik meghívót véletlenül nem kaptak és erre igényt tartanak, forduljanak a rendezőség báli irodájához (kir. Jogakademia) hol mindennap 10—11 óra közt a karzati jegyek is előjegyezethetők.

Rendezőség.

A Lajos-asztaltársaság estélye. A jótékonycélu Lajos-asztaltársaság az évforduló alkalmából ma, Sylveszter estéjén kedélyes összejövetelt rendez a Kispipa külön termében. Meghívóul humoros »Rendeletet« küldtek szét.

Jótékonycélu kolonesték. Igen sikerültnek ígérkező kolonestéket terveznek ujabban a nváradai kereskedő ifjak. A körkönyvtára javára óhajtanak 3 estét rendezni a Zöldfa szálloda nagytermében. — Megis alakult már a rendező bizottság, kik között ott látjuk Zách Vilmos, Weisz Mózi, Kolb József, Adler Dezső, ifj. Voszka Ferencz, Adamovits, Nádasy Géza, Kányi neveit, kiknek agilis munkásságaik a sikert előre is biztosítják. A rendező bizottság a következő felhívást adta ki: Fölkérem a kereskedő ifjuság azon részét, kik az általam kibocsátott ívet aláírni szivesek voltak, hogy a vasárnap délután a kör helyiségében tartandó értekezletünkön megjelenni el ne mulassza. Teljes tisztelettel *Weisz Mózi*.

TANÜGY.

Elnök-válság. Nagyvárad város iparos tanoncziskoláira felügyelő bizottság elnöke: *Ragány* János, személyes indokokból a bizottság elnökségéről lemondott. E tárgyban tegnap délután a bizottság ülést tartott. A polgármester elnöklete alatt jelen voltak Bertsey György, dr. Várady Zsigmond, Stark Gyula, Hann Lajos, dr. Mártonffy Bogdán, Tarsoly Ferencz, Ujváry Vilmos, Kovalik János, Nagy Lajos, Guttman József, Ováry Lajos, Palkovits Imre, Rozsly Géza, dr. Szombathy István, Szűts Izsó és Sztarill János jegyző. Elnöklő polgármester előterjesztette *Ragány* Jánosnak a lemondását. Dr. Várady Zsigmond szépen méltatta *Ragány* érdemeit, az elnöksége alatt lendült fel Nagyváradban az iparos tanonczok oktatása. Indítványozza, hogy a lemondást ne fogadják el, hanem fejezze ki a bizottság bizalmát *Ragány* iránt. Az indítványt elfogadták. Nehány apróbb ügyet intéztek még el.

A polgári iskolák reformja. A polgári iskolai tanáregyesület ismét ülést tartott, melynek fő tárgya a sok másodrangú kérdéseken felül a polgári iskolák javuló reformja volt, melyet a közgyűlés az Orsz. középiskolai tanács javaslatának elvetésével 10 pontban foglalt össze. Ez a tíz pont mihamar nyilvánosságra került s az egyesület az Országos közoktatási tanács javaslatának mellőzésével más 10 pontban foglalta össze megállapodásait. Ezek a pontok különösen hangoztatják: a polgári iskola középfokú természetét; a négy, illetve hét osztályú polgári iskolát, a mely egységes szervezetű legyen, közös igazgatással és közös tanári karral. Végül pedig azt óhajta, hogy a polgári iskolai tanárok elméleti képzése az egyetemen, gyakorlati képzése pedig, összekötve a belakással, egy külön intézetben történjék. *Volenszky Gyula* titkár részletesen, okokkal támogatva fejtette ki e pontok helyességét, mire a közgyűlés éljenzéssel és tapsal fogadta a javaslatot.

Igazságszolgáltatás.

Kleint felmentették.

A szenzációs sikkasztási bűnperben tegnap — a harmadik napra — meghozta ítéletét a törvényszék.

Kleint, akit Telegdiék sikkasztásért és csalásért jelentettek fel, a törvényszék fel-

mentette a vád alól, azonban mivel a tárgyalás folyamán terhelt adatok merültek fel ellene arra nézve, hogy *Klein okirathamisítást* követett el, a törvényszék e tárgyban megkeresi az ügyészséget, hogy ezen ügyben tegye meg indítványát.

A vádlott megnyugodott az ítéletben, a kir. ügyész s a magán vádló *Várady* Zsigmond dr. ellenben a felmentés miatt felebezést jelentettek be.

Egy segédjegyző bűnpöre. Ezelőtt néhány évvel a megyében igen ismeretes ember volt *Beszedits* István segédjegyző, aki a megye legjobb társaságába forgott.

A fiatal ember azonban később rossz társaságba keveredett s elzüllött, a törvényszék el is ítélte két ízben, egyszer két évi fegyházra, egyszer pedig egy évi börtönre.

A törvényszék tegnap összbüntetést szabott ki a szerencsétlen emberre s öt két évi s kilencz havi fegyházra ítélte.

Szünet a törvényszéken. A tegnapi napon a törvényszéken ez évben utoljára tartottak üléseket. Mától kezdve azután pár napig az ülések, mint mindig, ugy ez évben is szünetelni fognak, hogy ezen idő alatt a mult évről maradt jegyzőkönyveket elkészíthessék. A büntető osztályban a legrövidebb a szünet, ott csak január 10-ig tart a polgári felebbviteli bíróság, ellenben 16-ig szünetel, épen addig nem lesz ülés a törvényszék polgári osztályában sem.

Gyilkos apa. Jászberényben történt a mult nyáron, hogy *Várkonyi* Gábor gazdaember késsel megölte a saját fiát. A szerencsétlen fiu siketnéma volt s ez elfordította tőle az apaiszeretetet. Egy reggel az öreg Várkonyi elővette a fiut, összekötötte zsinoggal a két kezét, azután éles késsel elvágta a torkát. A gyilkos apa azzal védekezett, hogy a gyermek rendkívül vásott volt s folyvást lopni járt, a mit azután mindig neki kellett pénzzel jóvátenni. Nem tudta tovább nézni a tetteit, hát inkább elemészttette. A szolnoki törvényszék Várkonyi Gábort 10 évi fegyházra sulytotta s ezt az ítéletet ugy a tábla, mint ma a kuria helybenhagyta.

REGÉNY-CSARNOK.

SZERESS ÖRÖKKÉ.

Irta: *Buchanan* Róbert.

Angolból fordította: *Dr. N. Gy.*

28.

IX. FEJEZET.

Karácsony reggele.

Sok vendégszoba volt az ócska romlatag házban, melyben *Parr Amos* anyyi éven át üzte a kereskedést; ezek egyikébe szállásolták el az idegen kapitányt (mert beszédjéből kivették, hogy tengerészet a foglalkozása); *Mabel* és *Mártha* vetettek neki ágyat jó illatu, tiszta vászonneműből.

Mikor a kapitány visszavonult, mind sutogva ültek a tűz körül, megbeszélve az éjje, csudáit. *Vanderdecken* titokzatos megjelenéséül végzetes nevét s a nagy szolgálatakat, melyeket gazdájának tett. *Rleily Antal* és *Seth kapitány* erősen kardoskodtak a mellett, hogy emberfeletti lény, de nem angyal; talán, ha megmondták volna az igazat, maga a repülő holiandi, a kiből mindketten vallásos érzelemmel hittek. De *Parr Amos* visszautasította magát a mesét s kifejezte véleményét, hogy nem csak bolondság, de hálátlanság is ilyen eszmét táplálni. Egy pontban mind megegyeztek, hogy t. i. akárki lett legyen is az idegen, de nagyon nemesen cselekedett.

Antal és a kapitány eltávoztak, a család pedig nyugalomra vonult vissza néhány órával karácsony napjának feljötté előtt. Szobájába érve, *Mabel*, a kiyek merő tűz volt a feje az izgatottságtól, elővette a régi könyvet s mohón olvasta el belőle azt a részletet, a melyben a

hős személye le volt írva. Igen, ő nem csalódott! Ezt a titokzatos hős teljesen kifogástalan leírásának tekinthette akárcsak. A szomorú alabástrom halavány arc, a hollófeke haj, a magas, kellemteljes alak, mind mind ugyanaz; mi több, a hasonlatosság kiterjeszkedett még aranyfülbőlőjére s gyűrűire is fehér kezén. Aztán, ő ugyanazon országból jött, ugyanazt a nevet viselte! Mily különösnek, végzetesnek látszott mind ez!

A vendég szobája nem volt messze az övétől s olvasás közben hallgatta, hogy nyugtalanul sétál föl s alá.

Ki is gondolhatna jobban kiszámított körülményeket arra, hogy fölkeltsék a regényeséget s a szenvedélyt egy fiatal leányban, a ki az élet küszöbén áll s álomlátó szokás és természetnél fogva egyaránt? Egész természete különös és titokzatos fölindulásban volt. Maga az ég látszott megnyitni azt, valamint a szél kinyitja a bimbót a szeretet édes dallamaival. Az idegen kapitány mindenesetre olyan férfi volt, a ki könnyen megbűvölhette a női szívet. Hogy mindjárt azzal kezdjük, személyes szépsége figyelemreméltó volt; aztán egész modora, ámbár nem volt tulságosan szeretetreméltó, a hatalom és uralkodás jellegével bírt, a melyet a szép nem annyira szeret; aztán meg megjelenését a barátság és nagylelkűség egészen rendkívüli tényével tetézte és mindezek koronája gyanánt az idegent megdöbbentő, majdnem természetfölötti titokzatoság vette körül. Mabel egészen meg volt hódítva, megtestesítve reszkető, odaadó lelkében a költő szavait:

»Love comes not as a slave
To the uplifted finger! but some day,
When least expected, cometh like a king,
And takes his throne!«

(A szerelem nem úgy jó, mint egy rab-szolga a fölemelt ujj intésére! hanem egy napon, midőn legkevésbé sem várják, jön mint egy király s elfoglalja trónját.) Ez éjjeltől kezdve az idegen valóban uralkodott.

Egész éjjel alig alhatott, úgy tele volt lelke az új csudával és boldogsággal s a mikor csak lefektette fejét a párnára, mindig hallotta a nyughatatlan lépteinek zaját a szomszéd szobában. Végre álomba merült s alvása csakugyan merő álom volt. Látta a viharos tengert, a kísérteties hajót, az idegen kapitányt s egész kísértethadát. Fölugrott és szeméit dörzsölte. Az elmúlt éjjel eseményei merő álom lett volna csak? Hogy eleget tegyen vágyának, ámbár tudta, hogy még nagyon korán van, fölugrott és felöltözködött.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A kompromisszum utján.

Budapest, decz. 30. (Saj. tud. táv.) Az alkotmányhü szabadelvűek közül Andrásy Gyula gróf, Szilágyi Dezső, Csáky Albin gróf a mai ülés után tárgyalták azon eshetőségeket, hogy mi lenne, ha Bánffy lemondana, mi lenne lemondásának ára és mikor mondana le.

Budapest, decz. 30. (Saj. tud. táv.) A »N. Fr. Pr.« szerint a kompromisszum a király egyenes óhaja volna és hogy Fejérváry br. ezért van Bécsben.

A paktum az volna, hogy megszávnák az indemnity-t, a provisoriumot, a házszabályok módosítását is részben. Bánffy br. miniszterelnök pedig egy reá alkalmas időben, midőn nem tűnne a dolog úgy mintha ez az ellenzék diadala volna, visszavonulna.

Budapest, decz. 30. (Saj. tud. táv.) Új év után a szabadelvűpártból mintegy

25—30-an fognak minden bizonnal ki-lépni.

Budapest, decz. 30. (Saj. tud. táv.) A függetlenségi párt kimondotta, hogy az ex-lex esetére a miniszteriumot vád alá helyezik.

Becsületbiróság Horánszky ügyében.

Budapest, decz. 30. (Saját. tud. táv.) A Horánszky—Bánffy párbajügyben megalakult a becsületbiróság, melynek elnöke Lobkovitz herczeg hadtestparancsnok, tagok Csáky Albin gróf, Széchenyi Béla gróf és Széll Kálmán.

Elhunyt főrend.

Budapest, decz. 30. (Saj. tud. táv.) Hunyady László gróf főrendiházi tag meghalt Budapesten.

Politikai párbaj.

Budapest, decz. 30. (Saját tud. táv.) Gajári Odön még az ülés alatt provokáltatta Ivánka Oszkárt sértő kijelentése miatt és ugyanekkor összekocczant még Heltai Ferenczcel is.

Orosz tiszték Romániában.

Bukarest, decz. 30. Sturdza miniszterelnök tegnap este a vologdai orosz gyalogezred küldöttsége tiszteletére ebédet adott. (Magy. Táv. Ir.)

A franciaországi események.

Páris, decz. 30. A hazafias liga tegnap este közgyűlést tartott, amelyen 4000 ember volt jelen. Sok beszédet mondtak, amelyekben azt hangoztatták, hogy a Dreyfus-ügy nyomán támadt helyzet miatt új hazafias ligát kell alakítani. A gyűlés elfogadta az új liga alapszabályait és köztetszés mellett Déroulédet választotta meg elnöké. A rendet nem zavarták meg.

Páris, decz. 30. A »New-York Herald« titkos írásu táviratot kapott Guyanából, amely szerint hire jár, hogy Dreyfus e hó 4-én egy fegyenczek szállítására való állami gőzösre szállították.

A »Volenté« értesülése szerint a semmitőszék még nem kapta meg a titkos iratcsomót, de az átadás legközelebb várható. Ugyan e lap jelentése szerint Chanoine tábornokot kirendelték Cuignet százados mellé, hogy a semmitőszéknek minden felvilágosítást megadjon a hadügyminiszterium egyes osztályainak szolgálatáról. Ezzel szemben az »Echo de Paris« azt állítja, hogy Cuignet százados tegnap már megkezdte a fölvilágosítások megadását az első titkos ügyiratokra nézve, amelyeket a semmitőszéknek átadtak. Ugyanez a lap megjegyzi, hogy Cavaignacot újra kihallgatják. Az első kihallgatásnál Cavaignac csupán arra szorítkozott, hogy előadta Dreyfus bűnösségéről való meggyőződésének okait, mert nem akarta elvállalni a felelősséget a titkos dossier tartalmának közléseért, mielőtt ezt a kormány elrendeli. (Magyar Táv. Ir.)

Bizalom Steinwendernek.

Villach, decz. 30. A tegnap tartott választógyűlés Steinwender képviselőnek

76 szavazattal 68 ellenében bizalmat szavazott. A gyűlés nyugodtan folyt. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Változások a szesz-, cukor- és sörfogyasztás megadóztatásában. Az eltörölt szesz-ital mérési, cukorfogyasztási és söritaladók helyett szeszforgalmi, cukorfogyasztási adó elnevezés alatt 1899 január 1-sejével új adók lépnek életbe.

Ezek az adók a kisebb mennyiségben elszállított adóköteles cikkek után az illető cikkeket előállító iparvállalatokban fognak beszédelni, ennél fogva azok, a kik ily cikkeket a magyar korona országainak területén fekvő ilyen iparvállalatokból kisebb mennyiségekben szereznek be, vagy a kik ily cikkeket a magyar korona országainak területén belül kereskedésekből vagy más üzletekből illetve felektől szereznek be, a cikkek beszerzése és átvétele alkalmával adót fizetni nem tartoznak.

Magánfelek és ipartűzők az új adókat két esetben tartoznak személyesen lefizetni és pedig ama cikkek után, melyeket a magyar korona országainak területén fekvő szeszfőzdekből, cukorgyárakból és sörfőzdekből 5000 Hliter-foknál illetve 50 mmáza és 50 Hliternél nagyobb mennyiségben szereznek be. Meg van azonban engedve, hogy e nagyban szállított mennyiségek szesz- és cukor-, cukor-, kávé-, kandirozott gyümölcs-, csokoládé-gyártmányok, likörök és sör után, melyek a vámvonalon kívül fekvő területek, Ausztria, Bosznia és Hercegovinából szereztetnek be.

A termelési adó alá eső szeszfőzdek vállalkozói szeszforgalmi adó szempontjából minden további bejelentési és adófizetési kötelezettség s ellenőrzés alól felmentetnek akkor, ha a szeszforgalmi adót a szesztermelési adóval egyidejűleg lefizetik.

A cukorfogyasztási adóval megadóztatott cukrot tartalmazó tartályok és a sörfogyasztási adóval megadóztatott sört tartalmazó hordók és ládák cukorfogyasztási, illetve sörzárjegyekkel lesznek ellátva.

Az 1899. évi január 1-én készletben lévő égetett szesz- és cukor-, cukor- és sör után a birtokos megfelelő pótdót tartozik fizetni, mely részletek 1899. január 1-től 1899. január 3-ig írásban két példányban bejelentendő az illetékes pénzügyőri szakasznál. Az esetleg előzőleg fizetett adók, az adószedésre jogosított által visszatérítetnek.

A szerkesztőséget felelő:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hollódi ó-bor eladás.

A nagyváradai gör. kath. püspökségi uradalom nagyváradai pinczéből hat-hét hektoliteres hordókban, nagyobb mennyiségű tisztán kezelt, fioxera pusztítás előtti szőlőből termelt valódi

hollódi ó-bort

bocsájt áruba.

Ára: hektoliterenkint 50 frt. Ha egyszerre négy hordónál több rendeltetik, akkor hektoliterenkénti ára 45 frt. Egy hordónál kevesebb mennyiség nem rendelhető.

Venni szándékozók értekezhetnek Nagyváradon a gör. kath. püspöki lakban.

Uradalmi Igazgatóság.

6

huzásra érvényes újságíró sorsjegy
ára csak

1 korona.

Főnyeremény

100.000

korona ért.

5 nyeremény á 20.000 kor. stb.

**Első huzás
viszavonhatatlanul
már jövő héten.**

Sorsjegyeket ajánl:

Polgári Takarékpénztár r.-v.-tsaság,

Dióssy Ödön főelárusító,

**„TISZÁNTÚL“
kiadóhivatala.**

Névjegyek

a legszebb kivitelben és legolcsóbb
árak mellett megrendelhetők
a „Tiszántúl“ kiadóhivatalában.

Névjegyek

a legszebb kivitelben és legolcsóbb
árak mellett megrendelhetők
a „Tiszántúl“ kiadóhivatalában.

Ujévre

Ujévre

Névjegyek

a legszebb kivitelben és legolcsóbb árak
mellett megrendelhetők

A „Tiszántúl“ kiadóhivatalában.

Ujévre

Ujévre

Névjegyek

a legszebb kivitelben és legolcsóbb
árak mellett megrendelhetők
a „Tiszántúl“ kiadóhivatalában.

Névjegyek

a legszebb kivitelben és legolcsóbb
árak mellett megrendelhetők
a „Tiszántúl“ kiadóhivatalában.